

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravništvo: KRŠKO.

Naslov za dopise: »Naprej«, Krško.
Ček rač. št. 11.959.

NAPREJ

Stane mesečno 20 Din, začasno 5D.
za inozemstvo 30 Din, začasno 7D.
(dokler ne začne zopet redno izhajati.)
Oglasi: prostor 1x87 mm 1 Din.
Mali oglasi: vsaka beseda 50 p, najmanj 5D.
Dopise frankirajte in podpisujte,
sicer se ne priobčijo. Rokopisi se
ne vračajo.
Reklamacije za list so pošt. proste.

Glasilno Socialistične stranke Jugoslavije.

Letnik V., šte. 46.

Četrtkova številka »Naprejak«
izhaja kot tednik:

LJUDSKI GLAS

Glasilno Kmetско-delavske zveze.

Stane letno 48 Din, — mesečno 4 Din.

Javna zadruga.

[K pripravam za pokrajinski kongres v Trbovljah
2. in 3. februarja 1924].

Pokrajinski odbor SSJ in KDZ je na svoji seji v Zidanem mostu 4. nov. sklenil, naj se vrši naš kongres 2. in 3. februarja v Trbovljah. Sklicanje in začasni dnevni red je poveril strankinemu načelnstvu, ker pokr. odbor morebiti ne bo mogel več imeti seje do tik pred kongresom. Določil je pa, naj bosta razen obračuna za 1923 in poročila za 1924 glavni točki dnevnega reda sledeči dve:

- 1.) pristop k hamburški Internacionali,
- 2.) predlog pokrajinskega odbora, naj se konstituirajo naša pokrajinska organizacija SSJ kot vpisana zadruga z omejenim poročilom.

O obeh točkah bo treba mnogo javno debatirati, posebno o drugi, ker o tem še nismo mnogo pisali.

Pa tudi o prvi nismo še tako na jasnem, kakor bi bilo treba, čeprav smo imeli v Hamburgu svojega delegata. Z mnogimi žrtvami smo ga poslali tja [posebno zbirko je zbirala stranka v ta namen!] toda tam ni bil niti priznan, ker so gospodje iz Beograda po svojem diktatorskem načinu poslali tja dva advokata, enega iz Beograda, enega iz Ljubljane, dr. Topalovića in dr. Koruna. Korun sicer ni šel tja, ker se je zbal, ko je zvedel, da so naše organizacije poslale tja tudi delegata in da bi pred njim pogorel, ker ni imel prav nobene organizacije za seboj, samo beograjsko zeleno mizo. Ampak Topalović je v Hamburgu vendar zintrigiral, da naš delegat Koren ni bil priznan, Koren se pa ni znal ali ni hotel postaviti za pravice organizacij proti posameznikom, niti protesta ni vložil, kakor mu je bilo naročeno! Ko se je pa vrnil iz Hamburga, je dal le kratko, površno poročilo, kmalu potem je pa začel za hrbit organizacij na svojo roko paktirati s Korunom in konsumarji in preobračati kozolce, ki so itak znani. V zvezi s temi in drugimi kapitalisti, posebno s karteliranimi tiskarnarji, nas je izrinil v Krško, kjer nismo mogli tiskati dnevnika, v tedniku smo pa morali pobijati napade združenih nasprotnikov, ki so sejali ustno in v pismih najnesramnejše napade v taki množini, da nam je bil prostor v tedniku sploh premajhen in je moralo izostati marsikaj važnega, tako tudi hamburški kongres, o katerem smo imeli dozdaj samo 5—6 člankov.

O drugi točki bo pa treba pisati še več. Ne da bi bilo našim članom treba dokazovati potrebo za to „novotarijo“. Saj se ne bo izpremenilo prav nič, samo to, da bo naš pravilnik priznan tudi prav-

no, da bo stranka postala s tem pravna oseba, ki bo lahko kot taka nastopala brez posredovanja posameznih oseb, oziroma bodo osebe, ki bodo nastopale v njenem imenu, tudi pred zakonom odgovorne za dodržanje pravilnika.

To bi bili že zdavnaj lahko storili, bo morebiti kdo vzkliknil. Pa ni res. Kajti najprej smo morali brez zakonite prisiljenosti moralno zmagati z idejo javnosti. Kajti to je lastnost buržujskih zakonov, da imajo sicer dober namen iskati pravico, da pa jim ni mogoče najti jo, če razsojajo med prebrisanim bogatinom in neukim revežem. Kajti ti zakoni so vsi pisani samo za učene ljudi, neučeni jih ne morejo razumeti in jih nikdar ne bodo razumeli, dokler bodo zakoni taki. In kakšni so, naj pokažemo na enem samem zgledu.

Kar na lepem dobiš tožbo, da moraš plačati znanemu oderuhu 1.000 Din. Nikdar nisi imel opravka z njim, nemogoče je, da bi bil obsojen, si misliš, in na sodišče niti ne greš ne, češ, kaj bi tratil čas in denar po nepotrebnem. Potem pa dobiš razsodbo, da moraš plačati v 14 dneh dolžnih 1.000 Din in stroške recimo, skupaj 1500 Din, če ne te bodo rubili. Prjeme se za glavo, kakšna da je dandanes pravica, nazadnje pa le greš k sodniku, da mu razložiš, kakšno krivico ti je storila pravica. Sodnik ti pa ne more nič pomagati, „Zakaj pa nisi prišel ob pravem času?“ To je vsa, kar spraviš iz njega. Pritožiš se, rekurzi ti povečajo „dolg“ na 3000 Din, pa vse skupaj nič ne pomaga, končno si obsojen tudi pri najvišjem sodišču, da moraš plačati in ker nimaš denarja, ti prodajo domačijo. Če si pa kaj preostro govoril, so te pa še zaprli, ker proti pravici se ne sme govoriti.

Nazadnje najdeš capina, ki je postal revež na isti način, kakor ti, pa se je zaklel, da ne bo nič več delal, češ, čemu bi delal za druge? Posedal je po gostilnah in zabaval goste. S tem se je preživljal in učil pravice. Takih zakonih juristov imamo precej, tako si ga našel tudi ti in dal ti je dober svet: pojdi v nedeljo po maši pred cerkev in kriči tam, da te je gospod ta in ta ogoljufal in da goljufa na podoben način najbrž tudi vse druge, zato toliko ima, drugi pa nič. Moral te bo tožiti, pri kazenskem pravnem boš pa dokazal, da je res in še domačijo boš dobil nazaj, on bo pa zaprt.

Ti greš in storiš tako. Pa uspeh? Nič. Gospoda oderuha ni bilo prav nič sram, niti rdeč ni bil, ne od sramu ne od jeze. Takih stvari je on že navajen. Obrne se k množici in glasno izjavi: „Poglejte, kako me žali ta nesrečnež! Vse imetje je zapravil in zapil, zdaj pa zvrta krivdo name! Ali naj

ga dam zapreti, da mu bodo otroci pomrli od lakote, in da me Bog potem udari zaradi neusmiljenosti?“ In vse ljudstvo je odkrilo glave in reklo: „Kako so dober naš gospod!“ Tebe pa se je ognil vsak kakor garjeve ovce.

Tako je in nič drugače. Pa ne samo pri nas, po vsem svetu je tako. Pa ne samo zdaj, v vseh časih je bilo tako. Zato je bil Jezus obešen [po kratki navadi križan], Baraba pa izpuščen. Kajti ljudstvo je tako hotelo!

In nikdar ne bo drugače, dokler bo ljudstvo nevedno. Ljudstvo samo mora znati soditi po svojih poštenih in razumljivih zakonih. Take zakone si mora najprej po lastnem trudu in delu sestaviti, mora začeti samo prostovoljno po njih živeti in potem šele mora stopiti pred sodnike in reči:

„Tudi mi iščemo resnice in pravice, kakor vi. Toda mi jo iščemo javno in bolj po preprostih paragrafih, nego so vaši. Čemu je treba toliko besed, ko zadošča, če rečemo samo da, da, ali pa ne, ne? Čemu bi se pravdali v dolgih pravnih raznih tajnih goljufij in tatvin, ko pa lahko javno ugotovimo, kdo dela in kdo ne in kdo naj iz naše sklede je in kdo ne. Zato nam te naše zakone, ki se imenujejo program in pravilnik, potrdite, da bomo tudi javno-pravno priznana korporacija, da nas ne bodo topli na eni strani zato, ker smo prevratni elementi in ker si hočemo prilastiti to, kar so drugi naredili, na drugi strani pa se nam smejali, češ da smo otroci, ki ne vemo, kaj je življenje.“

Eden izmed vaših najboljših tovarišev, tisti, ki ste ga zato, ker je najboljši, postavili za sodnika mladine in ki je znan tudi kot eden izmed sedanjih najboljših pisateljev, je napisal bridko satiro s sedanjem družabnem redu; mladina je poštena. In ker vidi, da se božje zapovedi ne izpolnjujejo, si sama dela zakone, n. pr. na laži, ne kradi! itd. Starši se pa boje, da otroci ne pridejo na odlična mesta, če ne bodo znali lagati in da ne bodo mogli živeti, če ne bodo znali krasti, kajti, ob čem naj dandanes sploh živi človek, če bi hotel živeti pošteno? Pa katehet in ravnatelj znata potolažiti take starše! Dokler je mlad, naj ne laže in ne krade. Mladost hitro mine, potem bo pa drugače! Tako piše vaš tovariš, ki pozna mladino in pozna starše, in pozna katehete in ravnatelje. Mi smo istega mnenja, pa poznamo ne le tiste, ki so med nami hoteli igrati take katehete in ravnatelje, in so tudi nam dovoljevali tiste lepe zakone samo toliko časa, dokler smo se z njimi samo po otročje igrali — ko smo pa začeli zares, ko tudi njim nismo pustili lagati in krasti, so pa padli po nas in nas sočasno zmerjali na eni strani za požeruhe, na drugi za otroke. In po vsem svetu so razrobili o nas, da živimo od samih dolgov, na drugi strani so pa kricali, da imamo denarja kakor črepinj, ker nas banke podpirajo. In dolžili so nas, da smo lenuhi, na drugi strani so se pa smejali naši otroci neumnosti, češ, da delamo za ideale, ki jih ni in si ne privoščimo niti potrebnega počitka.

In ker torej poznamo te katehete in ravnatelje tako natanko kakor vaš tovariš, zato ne maramo, da bi Fr. Ž. o nas tudi kdaj pisal, da smo bili pošteni samo kot otroci, kot možje in žene pa da smo začeli lagati in krasti tako, kakor je v sedanji družbi navada. Mi ne maramo Vinkotov, ki bi se nas bali zato, ker se držimo svojega pravilnika. [Razlago o Vinkotu smo tu izpustili, ker smo zaradi važnosti ponatisnili v podlistku kar ves odstavek tako, kakor ga je pisal Fr. Ž. Iz tega bo pa vsak spoznal, kakšne Vinkote člankar misli. Op. ur.]

Morebiti nam bo kdo izmed juristov svetoval, naj zadruga ne ustanovljamo, ker jo že imamo [Kons. društvo za Slovenijo]. Res je, da bi jo lahko imeli, še bolj res pa tudi, da je nimamo. Kajti ta zadruga ne vodi javnih računov, ampak... pa kaj bi govorili, saj smo dovolj pisali o njej, ne? Pomislite, v svojem listu, „Konsumentu“ ima v zadnjih dveh številkah že tudi inserat Blasnikove tiskarne! Njeno pratiko priporoča tam! Ali je treba še kaj več govoriti? In na zadnjih njenih občnih zborih bi bilo treba skleniti to in ono, pa ni bilo mogoče, ker

Fr. Ž.:

Skavtski zakoni.

Torej — skavtski zakoni, to je tisto, kar bi rad povedal.

Namreč me je nekega dne naš skavt iznenadil z vestjo, da je napravil izpit za tretji red. Najprej sem menil, da se je odločil pustiti posvetno ničemurnost in posvetiti svoje mlado življenje spodbudnemu premišljevanju večnosti in bogovševni hoji za procesijami s svečo in da je za to reč tudi že treba kos majhne mature. Pa me je poučil, da imajo skavtje takisto svoj tretji red in nikdo ne pride vanj, kdor ni prebil strogega izpita iz vozlov in zakonov.

Iz zakonov!

Moj sin ima prijatelja, ime mu je Vinko, in mi je prišlo v spomin, da je bil ta Vinko izjavil, da k skavtom ne gre, ker imajo zakone. Že tedaj sem zaslutil, da skavtski zakoni niso sladolep in niso pečen kostanj.

Zdaj so me zanimali ti zakoni in sem vprašal, in naš skavt je dejal, da skavtski zakoni niso tajnost, in jih je pričel naštevati:

Prvič. Skavt se ne laže!

Ustavil sem ga. Zdi se mi, že ta prvi zakon ni tak, da bi se moglo mimo njega brez pomisleka,

Sveta cerkev je jako modra in vendar ni kratkoma laži sprejela med grehe. V posvetnem življenju ima laž jako važno vlogo. Lažejo se na najodličnejših mestih in se ne lažejo za kratek čas, nego, izvršujoč svojo bridko službo, in sploh prisiljeni: ko pravim, da lažejo ni to nič razžaljivega — služba je služba in vsake stvari se je treba naučiti in jo znati.

Baš zato sem se pomišljal, ali je prav, da uče, da skavt ne laže, in ali se s takim zakonom ne jemlje mladim ljudem možnosti, da kdaj pridejo na odlična mesta!

Ne vem, kakšni so skavtski zakoni še naprej, toda ni nemogoče in se bojim, da se kateri glasi:

Skavt ne krade!

in potem sem dejal sam sebi, ne vem, ob čem naj dandanes sploh pošteno živi človek!

Skrbelo me je in sem stopil h gospodu ravnatelju, kamor mi hodi sin v šolo, in je gospod ravnatelj poklical še gospoda kateheta, da smo se pomenili in sta oba prav prijazna gospoda. Res je, kar sta rekla: Saj bo fant skavt le dokler bo mlad! Potolažila sta me.

Naj pa bo skavt v božje ime in naj uboga skavtske zakone, dokler je mlad, in naj ne laže in naj ne krade!

Mladost hitro mine. Potem bo pa tako drugače.

— se njeni člani ne zavedajo in pošiljajo premalo zavednih sodrugov za delegate. Tudi bo zdaj marsikateri član izgubil svoje pravice, ker ne bo doplačal deleža na 300 Din, vse zato, ker je zadruga premalo delala za izobrazbo svojih članov. Da je pa razloček med nami in njo, vidi vsak iz pravil, ki si jih lahko ogleda. Naši člani so dolžni misliti, ne samo kupovati...

POMAGAJTE.

V Nemčiji je glad! Ne bi bilo treba tega, ker je Nemčija bogata dežela, toda nered, ki je nastal zaradi kapitalističnega povojnega gospodarstva, je povzročil tako bedo, kakor je bila pred kratkim na Ruskem.

Mi živimo sami bedno življenje in niti misliti ne moremo na kakšno izdatno pomoč. Nekaj bi pa vendar lahko ukrenili: Ta ali ona rodbina naj bi vzela v oskrbo kakega proletarskega otroka, ki ga starši ne morejo prehraniti.

Priglasje je nasloviti na uredništvo: „Napreja“ v Krškem. Priglasji naj vsebujejo naslednje podatke: 1.) ime in priimek, poklic in točen naslov; 2.) koliko let sme imeti otrok; 3.) če naj je deček ali deklica; 4.) za koliko časa ga sprejme v oskrbo. Kdor more pomagati, naj ne odlašaja.

Razno.

Zvišanje naročnine. Od 1. decembra dalje bo po sklepu pokr. odbora SSJ in KDZ z dne 4. tm. znašala naročnina na „Napreja“ (dvakrat tedensko), Din 10.—, za člane Din 9.—; „Ljudski glas“ (tednik) Din 5.—, za člane Din 4.—.

Opozarjamo pa, da je za člane samo zato cenejšje, ker uprava z njimi nima dela, ampak opravijo vse delo krajevne organizacije in njih zaupniki, ter dobimo ves denar skupno obenem s članarino in ga niti vpisovati ni treba k posameznikom, ampak samo na skupno listo kar za 20, 50 ali celo več članov skupaj. Iz tega je pa razvidno, da morajo biti organizacije redne in točne, ne pa pošiljati nam zdaj za dva, zdaj zopet za enega člana itd. V takem slučaju ima uprava še več posla nego s posameznimi naročniki, potem se v naglici zgođe zmote in zmote povzročijo potem še veliko večje zamude z iskanjem in popravljanjem.

Francišškanskega patra Dr. P. A. Tominca je sram, odkar je prečital v „Napreju“ št. 176 z 18. okt. notico „Jih nič ne briga“. Zato nam je pisal lep pismo, v katerem slovesno izjavlja, da on ni pisal v „Pravici“ tistih grdih besed: „Nič škode bi ne bilo, če bi „Napreja“ hudič vzela...“ Mi mu prav radi verjamemo in dajemo to tudi čitateljem na znanje. Radovedni pa smo, če je g. pater pisal tudi „Pravici“, naj ne kolne tako grdo v tistem svetem krščanskosocialnem listu, v katerega piše še vedno tudi on. Ta radovednost nam pa ne brani zahvaliti se g. patru, da se je postavil za nas. Vendar eden, ki je prepričan, da bi bilo škoda, če bi „Napreja“ hudič vzela. Morebiti nam pošlje še kaj proti roparskim vitezom?

Obrtno nadaljevalna šola se te dni otvori v Ljubljani. Dolgo je trajalo, da so se premagale razne ovire in da vajencem nudi tudi nekaj pouka, ne pa samo garanje. Upajmo, da se bo ta šola obdržala ter da se gospodje ne bodo v sredi učnega leta rekli, da ni denarja za kurjavo, kakor že danes slišimo o raznih šolah.

Ostavka velikega župana dr. Friderika Lukana je bila sprejeta, začasno pa opravlja vse posle vodja pokrajinske uprave g. Janko Kremenšek. Stranke sprejema razen nedelj in praznikov vsak dan od 9. do 12.

Zadružni tečaj. Zveza gospodarskih zadrug za Slovenijo priredi meseca decembra 1923. in januarja 1924. več celodnevni zadržni tečaje v vseh večjih delavskih krajih Slovenije. Tečaj se bodo vršili ob nedeljah in praznikih in sicer od 9. zjutraj do pol 1. pop. Od 2. do 4. pop. se bo nato vršila prosta diskusija. Določili smo začasno naslednje kraje: Ljubljana, [priglasje sprejema zadr. Dražil in s. Josip Pastorek, Ljubljana, Valvazorjev trg 7.]; v Trbovljah, [priglasiti se je pri načelstvu ondotnega Delavskega doma]; na Jesenicah [pri revizorju Zugvitzu]; v Trzinu [pri zadržniku Jakobu Vehovcu]; v Celju [pri s. Alojziju Leskošku v Celju]; v Mariboru, [pri revizorju Kranjcu]; v Ptujju, [pri prodajalni konsumnega društva za Slovenijo] in v Mežiški dolini, [pri vseh prodajalnih konsumnega društva za Slovenijo]. Na teh zadržnih tečajih se bo obravnavalo: a) zgodovina zadržništva s posebnim ozirom na Jugoslavijo; b) načela zadržništva in njihov pomen za delavsko in kmečko ljudstvo; c) varčevanje in starostno zavarovanje [problem posojilnic in življenjskih zavarovalnic]. Predavatelje določi Zveza gospodarskih zadrug. Vse člane in odbornike zadrž ter sploh vse prijatelje zadržništva vabimo, da se v čim večjem številu udeležijo teh aktualnih in potrebnih tečajev ter da se pravočasno prijavijo.

Op. ur. To notico smo izpremenili samo v toliko, da smo vpisali za naše čitatelje seveda tudi naše ljudi. Zadržništvo je v socializmu ena najvažnejših točk, zato priporočamo vsem somišljenikom naj se teh tečajev polnoštevilno udeležijo in naj pazijo tudi na to, kako zadržniki delajo in kako govorijo.

Zveza državnih uradnikov je po delegaciji svojega odbora [nekega akcijskega odbora za organizacije državnih uradnikov] izročila pred tednom novo resolucijo belgradskim ministrom v kateri izjavlja, da se ne strinja z novim uradniškim zakonom, pa zahteva to in to in ono in ono, predvsem takojšnje izplačilo enomesečne plače v smislu novega zakona. Torej gospodje le priznavajo novi zakon, ker se hočejo takoj posladiti z njegovimi „dobrotami“? Da so čisti revčki, ki ne vedo kaj delajo, dokazuje tudi izjava njihovega predsednika dr. Jovanovića, ki se mu zdi nemogoče, „da bi kaka vlada ne upoštevala upravičenih uradniških zahtev“. Revček, da ne more verjeti! Mi gospodom inteligentnim proletarcem, ki že toliko časa sami sebe vodijo za nos, priporočamo troje v njihovo korist: 1.) naj to resolucijo vržejo v koš, ker jim bo toliko pomagala kakor vse dosedanje; 2.) naj se odrešijo raznih doktorskih tipov, ki jih prešinjajo do kosti z vodenimi frazami in s strašenjem z izgubo slabo pečene govornice iz vladne pekarne; 3.) naj že enkrat ustanovijo zavedno organizacijo, ki si bo znala svoje pravice priboriti z drugimi sredstvi nego pa z resolucijskim kleč-plaztvom okrog ministrov. Dokler tega ne bo, bo občutil malce bolj resolutni „neinteligentni“ ročni delavec do svojega „inteligentnega“ tovariša možganskega delavca samo smeh, niti usmiljenja in pomilovanja ne!

Isti dan, ko so delegati državnih uradnikov izročili ministrom krvavo energično resolucijo za svoje pravice, so se mudili pri prometnem ministru tudi odposlanci „nacionalnih železničarjev.“ Ti odposlanci, predsedniki in podpredsedniki teh železničarjev, so v privatnem življenju revni ravnatelji, inšpektorji in podobne manjše glave, uslužbene na železnici. Zato je čisto razumljiva izjava, ki so jo gospodu ministru v „imenu železničarjev“ podali; pravijo namreč, da so nacionalni železničarji — pa tudi drugi — kar najbolj navdušeni za ministrove trude okrog zakona o prometnem osebju in da se mu čim globokeje zahvaljujejo. Neka resolucija, ki so jo železničarji objavili po kongresu nacionalnih organizacij, da je netočna, zlobna. Gospod minister je te uljudne in dične zastopnike železničarstva na koncu avdiencie potrepal po ramenih in jim še bolj uljudno naznanil, da je z njimi zadovoljen. Samo „pogubnega upliva ekstremnih elementov“ naj se varujejo, jim je dejal. — Tiste revčke, ki freijo za raznimi nacionalnimi zvezami železničarjev, vprašujemo, če jim je postalo od teh prijaznih potrepeljav po ramenih njihovih voditeljskih duševnih vzgledov kaj boljše pri srcu in pri želodcu.

„Težački pokret“, glasilo bosansko hercegovskih zemljoradnikov prinaša v 75. št. dve zanimivi razkritij o skrivnostih izpod plašča radikalnih bogov. V „Nacionalni sramoti“ pravi, da je bila pri krstni svečanosti prestolonaslednika in poroki princa Pavla navzoča tudi bivša grška kraljica Sofija, ki ni bila samo žena svojega moža Konstantina, temveč je bila tudi vredna sestra svojega brata cesarja Viljema. Med vojno je opravljala na Grškem — zavita v kraljevsko tajnost — agentsko in špijonsko službo v korist svojemu bratu, nemškemu cesarju, bila je torej veleizdajalka naroda, nad katerim je vladal „po milosti božji“ njen mož. Ko so hoteli grški republikanci kraljevo hišo zapoditi in proglasiti ljudovlado, se je naša vlada postavila odločno proti temu, čeprav bi strašnega srbskega umika skozi Albanijo ne bilo, če bi ne bilo te kraljevske špijone. Ni torej čudo, če jo je vlada pozvala sedaj tudi k svečanim prireditvam; njeno visoko dostojanstvo vendar zbrise vsak madež, tudi veleizdaje.

Radikalna klika je pa pokazala še na nekem drugem vzgledu, kako zna spoštovati modro kri. Na uradno mesto za mastno plačo je postavila nekega dr. Tošo Jurunića. „Težački pokret“ pravi, da se je imenoval ta gospod v časih Avstrije še dr. Teofil Zurunitz Graf von Prnjavor in da je ob priliki bosanske veleizdajniške afere osrečil 156 bosansko hercegovskih Srbov s — smrtjo na vislicah. No, in danes sedi lepo na mehku, štiti ga pa članska izkaznica edine državotvorne NRS jugoslovanske. „T. P.“ pravi da ima tudi nekaj madjarskih in arnavtskih tovarišev.

Na Bolgarskem so bile volitve. Pri tem so dobile vladne stranke okrog 200 mandatov, opozicionalne (zemljoradniki in komunisti) pa okrog 50. Podrobnejših vesti ni, ker Bolgarska je danes proti Evropi približno isto, kar je bila svojčas Kitajska proti svetu. Nekaj premišljevanja pa nam odkriva zanimive sklepe. Pod Stambulijskim so dobile pri volitvah razne stranke prav narobe obrnjeno število mandatov: zemljoradniki s komunisti preko 200, meščanske stranke pa niti 50. Pri zadnjih volitvah v Italiji so fašisti z uporabo najskrajnejših sredstev, z bombami, z bodalom, s požigi, s terorizmom, ki je trajal več let, z grozotami, o kakršnih ne beremo v nobenem prirodopisju o najdivjejših zverinah, vtaknili niti desetino vseh laških mandatov. Bolgarski fašizem — ne dajte se motiti po njegovem „socialističnem“ ministru, bolgarski „socialisti“ so prišli pač po neznanih poteh do svojega imena — ta fašizem torej pa dobi po dveh, treh mesecih „delovanja“ kar štirikratno večino nad mandati vseh opozicionalnih strank, ki so ga pred tem časom v istem razmerju presegle! Iz tega si lahko vsakdo napravi strašno jasno sliko o 20. stoletju na Bolgarskem...

Češkoslovaška socialna demokracija stoji pod obtožbo novega škandala. V teh dneh so ji

narodni demokrati očitali, da se je dala podkupiti z nekimi tajnimi skladi iz špiritne centrale. Podkupnina znaša nad 25.000.000 Din. Na ta očitke so socialnodemokratski voditelji odgovorili z grožnjo, da izstopijo iz vlade, dalje jim je moral finančni minister obljubiti, da bo dal zadevo preiskati. Smo torej radovedni, kaj bo. Eno je gotovo: Če bi češkoslovaška socialna demokracija ne sklepala gnilih in celo ministerialnih kompromisov z buržoazijo, potem ji ne bi mogel nihče očitati, da je po buržoaziji podkupljena. Ampak ministerializem prenese vsako umazanost, pa rajši vidi, da gresta ideja in stranka nad njim v kose. Šele zdaj po tej novi aferi so se začeli oglašati tudi v češkoslovaški stranki glasovi za opustitev oportunistične politike, predvsem iz Plzna. Kaj bo iz tega, ne vemo. Najbrže še dolgo nič pametnega, ker tudi delavci na Češkem imajo isti greh kakor naši: namesto da bi napodili par zakrknjenih voditeljev, rajši sami izstopajo iz stranke — in si tako samim sebi škodujejo, voditeljem gotovo ne.

Madjarski javni nameščenci so sklicali za 3. novembra v Budapešti kongres, za katerega so si izposlovali dovoljenje ministrskega predsednika Bethlena, — kar je v katoliški Madjarski neobhodno potrebno. Dospeli so že tudi zastopniki češkoslovaških in avstrijskih javnih nameščencev. Baš pred otvoritvijo pa je Horty izdal prepoved, da se kongres ne sme vršiti, z utemeljitvijo, da so bili sklicatelji kongresa navzoči pri banketu oktobristov. Navzoči delegati so dali ogorčenja proti takšnemu postopanju na neki skupni pojedini, kjer so protestirali in izlili v besede vse, kar jim je bilo na srcu.

V nedeljo 11. XI. so oklicali deželico Pfalca za svobodno republiko pod okriljem Porenške republike. Med separatisti in prebivalstvom je prišlo do neznatnih prask in so si separatisti preskrbeli ojačenje ter podredili žandarmerijo francoskim poveljnikom.

Zahvala. Najtopleje se zahvaljujem vsem rudarjem pri drž. premogovniku v Zabukovci za vsoto dvatisoč in sedem kron, podarjeno mi ob priliki mojega ponesrečenja v rudniku. Lepa hvala sodr. Antonu Bučarju za njegov trud in delo. Sv. Lovrenc, 20. 11. 1923. Pavel Vrečer, rudar.

Vrednost denarja. 1 dolar 86:50 — 87 Din, 1 češka krona 2:51—2:53 Din, 100 avstr. kron 12:4 par. V Curihu stane 100 naših dinarjev 6:57 švic. fr.

JESENIŠKO PODNEBJE.

(Konec.)

Ko so paglavčki doznali za te strašne sklepe, so se vrgli z vsem svojim strupom na one, o katerih so menili, da so stali pri sklepanju v ospredju. Da bi čim bolje dosegli svoj namen, so jih s poniznim pisanjem imenoma navedli tudi vodstvu Kranjske industrijske družbe, češ. da imenoma navedene stanice niso nevarne samo lumparijam paglavčkov, temveč tudi visokim profitom Kranjske industrijske družbe, radi česar naj bi jih ta kaznovala in postavila pod zakon brezposelnosti.

Vodstvo imenovanе družbe pa je bilo ob tem času prezaposleno z nešteti načrti, tako z načrtom reduciranja pravic delavnih stanic in z načrtom uničenja in gazenja njihove zakonite zaščite, dalje z načrtom „Službene pogodbe“, ki je bil nasilno predložen delavnim stanicam po gozdnem in gospodarskem uradu KIZ ter podpisan po salonski stanici jugoslovanske narodnosti kot pomočnici inostranskega kapitalizma za izkoriščanje jugoslovanskih delavnih stanic, in končno z načrtom uvažanja inostranskih predelavnih stanic, da se domače ne povzpnejo do vzvišenejših mest, proti čemur so domače stanice brez paglavčkov že protestirale in dejansko ta načrt neki dunajski klerikalno-judovski socialni zakonodajci tudi preperele, ne oziraje se na salonske stanice [pa čeprav je ta zakonodaja od najvišje osebnosti podpisana]. S temi in še nešteti drugimi nevarnimi načrti je bilo torej imenovano vodstvo prezaposleno, zato pa je prepustilo denuncianstvo paglavčkov v rešenje delavnim stanicam, katere so nato sklenile, da jim bodo že kdaj v bodočnosti razložile njihovo sramotno zakulisno pomoč Kranjski industrijski družbi. Brrrr! Takle komunizem — fej!

Iz stranke.

Najvažnejše delo so zdaj obračuni. Kdor plača, plača, kdor pa ne plača, ga ne čakajte, ampak obračunajte za tiste, ki so plačali.

Stranka izdaja zdaj natančno evidenco:

1. kronološko, po času, kdaj je katera organizacija obračunala, za koliko članov je obračunala, in tudi koliko denarja je poslala.

2. pregledno statistiko za posamezne mesece, pri čemer se vidi, koliko organizacij je poslalo obračune, za koliko članov so obračunale in kako visoke prispevke so plačali njih člani. V končni rubriki take tabele se vidi, koliko članov je imela vsaka organizacija in vsa stranka, koliko so vsi skupaj plačali in koliko je prejelo tajništvo od tega. Ta končna vsota se mora vjemati s končno vsoto prve evidence. Če izvrši vsak član svojo nadzorovalno dolžnost in pogleda v domači organizaciji, če je tam pravilno vpisan in če je prav sešteto in če je končna vsota poslanega denarja tudi enaka tisti, ki je izkazana javno v obeh pre-

gledih, potem se ne more izgubiti noben vinar. Ko bomo imeli zopet več prostora v časopisu, bomo na podoben način objavljali tudi naročnino za časopise, izkupiček za brošure, potnine itd., na drugi strani bomo pa objavljali tudi izdatke, tako da bo vse pod javno kontrolo, ne le organizacijski prispevki in tiskovni sklad. Prihodnji teden začne „Naprej“ izhajati dvakrat, po kongresu (2. in 3. febr. 1924) bomo imeli zopet dnevnik. Če prej ne, takrat bomo lahko vsak teden po potrebi tudi polno stran posvetili obračunom, pa bo najbrže vsak mesec ena dovolj.

Ko bodo naši člani ta način javnega poslovanja ne samo v teoriji, ampak tudi v praksi poznali, bodo lahko svojim nezavednim sodelavcem še vse bolj jasno razlagali, kakšno umazano demagogijo uganjajo klerikalci, ko toliko kriče o krivičnih davkih itd., pa prav nič ne store, da bi ljudstvo spoznalo, kako bi se narodno gospodarstvo dalo prav prosto urediti na pošten način, tako da bi ljudstvo samo sodelovalo in vedelo, kaj plačuje in za kaj. Kako lahko bi se to izvršilo pri občinskem gospodarstvu, pa naši klerikalci niso nikdar nič storili za gospodarsko vzgojo ljudstva, čeprav bi lahko, saj imajo na ljudske stroške v vsaki fari učnega tajnika, ali pa še po dva.

Pregled strankinega progresivnega davka za september 1923.

(Upoštevajo se samo člani, ki so plačali prispevek.)

Tek. št.	Ime organizacije	Po dinarjev								Članov
		2	3	4	5	6	8	10	12	
1	Čatež	6								6
2	Sv. Peter p. G.	5								5
3	Črna m. org.	162	3		3	2			1	171
4	Črna ž. org.	62								62
5	Škale	48								48
6	Štore	28								28
7	Tacen	7						1		8
8	Jesenice	34	9	1	6			1		51
9	Trbovlje	110	11							121
10	Zabukovca	12	8							20
11	Ljubljana	10	2						1	16
12	Velenje	21		3						24
13	Šoštanj	4								4
14	Videm-Krško	5	1	1	1	1	1			10
15	Brežice	13							1	14
16	Mežica	68		1					4	74
17	Hrastnik I.	34	4		1				1	40
18	Gorje	30								30
19	Zg. Šiška	12								12
20	Mislinje	9								9
Skupaj članov		680	38	6	13	3	4	7	2	753
Din		1360	114	24	65	18	32	70	24	1707

Od tega 70% Din 1194-90
 ter 70% od preplačila Din 3— Din 2-10
 blažajna pokr. tajn. je torej prejela Din 1197—

Razložek teh 3 Din je nastal od tega, ker je pod št. 3 nekdo plačal 7 Din, pod št. 11. pa 14 Din. Takih zneskov v progresivni tabeli ni, zato je prvi vpisan pod 6, drugi pa pod 12 Din. Držite se razpredelnice, da bo manj pomb.

Proti roparskim vitezom.

Zadnji izkaz	Din
Luka Pirc, Celje	10—
Krajevna organizacija SSJ v Škalah in Velenju na članskem sestanku 18. t. m.:	
Andrej Martinšek	Din 100—
Anton Stropnik	50—
Jože Povh	10—
Ivan Rihtar	5—
Franc Vertačnik	10—
Rafael Kolar	5—
Anton Hercog	5—
Ivan Sevcnikar	4—
Jože Vrabič	4—
Rudolf Spendel	20—
Jože Rednak I.	10—
Miha Leskošek	5—
Ivan Kocjanc	10—
Pavlina Franc	4—
Hinko Marn	5—
Martin Melanšek	4—
Ciril Konec	5—
Martin Forštner	5—
Jože Rednak II.	5—
Franc Špeh	5—
Vinko Podpečan	5—
Ivan Kopitar	5—
Vinko Stropnik	5—
Alojz Tič	7-50
Jože Koželj	4—
Zvoimir Steinberger	10—
Ivan Prapotnik	10—
Anton Rečnik	10—

Odnos Din 327-50 Din 190-50

Prenos	Din
Jakob Mežnar	10—
Anton Mravlak	5—
Franc Znoj	10—
Miroslav Pevec	20—
Skupaj	372-50

Od 15. XI. do 24. XI. skupaj Din 563—
 Naša zbirka v znesku Din 372-50 je odgovor na Čebularjeve čenče v „Socialistu“ št. 13. Odbor SSJ v Skalah in Velenju.

Došli obračuni.

za september:		
Zadnji izkaz:	član.	Din
10. Zabukovca (prej 18 zdaj še)	2	3-50
19. Zg. Šiška	12	16-80
20. Mislinje	9	12-60
Skupaj članov	753	Din 1197—
za oktober:		
Zadnji izkaz:	članov	Din
8. Zg. Šiška	9	12-60
9. Štore	39	54-60
10. Zabukovca	18	31-50
11. Mislinje	9	12-60
12. Velenje	24	37-80
13. Ljubljana	14	35—
Skupaj članov	491	Din 779-80

Strokovno gibanje.

Tako dela delavstvo samo red! Te dni se je dovršila stavba Jadranske banke v Celju pod vodstvom tvrdke Karola Jezernika. Pri tej stavbi so se godile razne kapitalistične manipulacije, za katere ve le delavstvo. Javnosti je znano le to, da banka stoji in da je mesto za eno palačo bogatejše, delavstvo pa ve tudi za skušnjo, ki si jih je na nji pridobilo. Kapitalist-graditelj ima svoj profit gotovo že v žepu, delavstvo, katero je garalo po 10 ur na dan brez odstopkov za nadure, pa je odšlo s trebuhom za nadaljnim kruhom. Hočemo upati, da so prišli skozi zmoto do spoznanja tisti, ki so bili brez stanovske organizacije kapitalistično orodje, in da je delavstvu stavbinske stroke ta šola pomagala. To vidimo že iz tega, ker si sedaj postavlja organizacija na vsaki stavbi. Tako je bilo na stavbi „Hrvatske štedionice“ v Celju. Tudi pri tej se je pričelo delo z 10 urami brez odstopkov vse dotlej, da se je delavstvo pridružilo „Uniji stavbinskih delavcev“. Takoj nato so se izvršile volitve obratnih zaupnikov in uredil se je delavni čas po določilih zakona o zaščiti delavcev. To pa g. inž. Čepinku, stavbnemu vodji, in njegovemu pisarju Schoderbeku ni bilo po volji. Začel je protežirati neorganizirane hrvatske delavce, naše domače pa odpuščati z izgovorom, da ni dela. Ker odpuščanja ni hotelo biti konec, se je vložila ovadba na okrajno glavarstvo v Celju. G. obrtni komisar pa se je lepo odrezal, da je za pomoč obratnim zaupnikom pri vzdrževanju reda pristojna le inšpekcija dela, ne pa okrajno glavarstvo. Nato je s. Leskošek vodil deputacijo h g. vladnemu svetniku dr. Žužku, ta pa je na kratko izjavil: opravite pismeno. Obratni zaupniki tudi na pismeno vlogo niso dobili rešitve, naker je tajnik s. Leskošek odšel na stavbo in delavstvu naročil, naj nihče knjige ne vzame in naj se tudi ne odstrani, dokler se ne odstranijo zajedalci, čeprav bi bil odpuščen. Ne gre namreč, da bi nam škodo delali taki nezavedneži, ki so navdahnjeni po Radičevi „seljački republiki“, v kateri naj bi delali delavci in seljaki po 16 ur na dan, doktorji, popje in druga gospoda s čifuti pa bi uživali sadove in lenobo pasli. To je imelo uspeh. V soboto 17. tm. so pobrali šmarocarji šila in kopija ter izginili v Radičevo deželo. Tako naj bi razredno zavedni delavci povsod opravili z bedaki, kar na kratko naj jih napode tja, kamor spadajo, če ne marajo sebi in svojim sotrpinom dobro. Onemogočiti je treba uvajanje sužnosti tam, kjer se je z delavsko zavednostjo že kolikor toliko odpravila. Živio zavedni delavci!

Poročevalci, potrpite, tudi brežiška požarna bramba mora trpeti in — čakati. Pometanje pred lastnim pragom je težavna stvar, posebno če je metla majhna, in zlasti če je pred pragom na široko in visoko vse polno smeti.

Dopisi.

„Socialistu“ v album. V 11. številu tega lista sem bral notico „Čudni računi“. Gospodje hočejo javnosti natveziti, da so naši računi fingirani oz. da je fingirana strankina bilanca, ki je bila objavljena v „Napreju“. Edina neprikrita resnica, ki so jo „Socialistovi“ gospodje povedali, je ta, da meri vsak kopito po svoji nogi. Pa to so povedali samim sebi. Gospodje, gotovo se dobro spominjate na neko sejo, ki se je vršila v nedeljo 13. maja t. l., ko sem se zavzel za pravilne in resnične račune. Tedaj ste me postavili med debato kot reveža na duhu. Kaj sledi iz tega? Da ne zadevate z merjenjem kopit, z lopovi in drugimi naslovi nas, ampak sebe same, ker vi vodite račune enega zase in enega za javnost. Na gori omenjeni seji ste se zanje zavzemali, gospodje, ki ste odgovorni za smer „Socialista“. Kdor vas ne pozna, si utegne res misliti, da ste najboljši apostoli proletariata, kdor pa spozna, da

delate drugače nego govorite, vas mora logično zapustiti. Ali ni morda res, da ste v svoji taktiki dvolični in nedosledni? Kaj ne forsirate danes n. pr. enotne fronte in takih stvari, proti katerim ste se borili še pred letom dni, pa še veliko pozneje na raznih kongresih in sestankih? Jasnó, da pred ljudmi s pametjo taki šviga-švage potem ne morejo imeti trajnega uspeha, pa naj uporabijo še toliko demagogije in laži. Lahko pišete o naši bilanci, kakor se vam ljubi, naši računi za to ne bodo postali nečisti. Čisti ostanejo in pregledani, ker ima pri nas vsak organiziran član ne le pravico, ampak tudi dolžnost, da jih pregleda, če hoče biti socialist. Te pravice in dolžnosti pa se znajo naši člani tudi posluževati. Vi kaj takega pokažite! Kje so vaši računi, vaši dohodki in izdatki? Pri nas smo jih vajeji točno objavljati, ker nam je eden glavnih principov, da bodi socialistična stranka v svojem delovanju javna in pod javno kontrolo, ker le tako je mogoče, da zmaga resnica in pravica. — Karel Kisovec, član načelstva SSJ.

Škale pri Velenju. „Pravica“ piše: Zakaj ima „Naprej“ še vedno nekaj naročnikov? Mi pa pravimo: Zakaj nima „Pravica“ nobenih naročnikov v Velenju? Seveda, takih že ima, ki ne vedo, da jih smatra „Pravica“ za naročnike. V pazniški pisarni je te „Krivice“ toliko, da bo najbrž potrebna posebna miza, da jo nalože nanjo, kolikor je je, za več tednov nazaj. Če pa vprašate delavca, zakaj ne vzame lista pa ti vsak pove, da ga ni nikoli naročil in niti plačal. Klerikalnim voditeljem [o delavcih seveda ne govorimo] se mudi, da dobe industrijsko delavstvo v svoje mreže, kakor imajo danes vinarje v ormoškem okraju. Tem revežem plačujejo klerikalni bogataši 2—10 Din in to brez hrane! Zakaj ne napišete nikoli v „Pravico“, da se tem revežem godi krivica, če ste redna strok. organizacija? Tam imate svoje viničarske zveze, da reveži v družbi ga fajmoštra ob volitvah agitirajo proti sebi. Za to pa niso za vraga ne bolj krščanski, nego bi bili brez fajmoštra. Čemu torej obstajate? Tisti denar, ki ga porabite za uničevanje resnih strok. organizacij, bi rajši porabili za dvigovanje teh revežev. Veliko več bi s tem storili. Kako imenitno bi vladali, če bi dosegli vašo atanomijo, ste pa itak že pokazali takrat, ko ste jo že imeli in zapravili — na Zaloški cesti. Naše delavstvo se bo moralo namreč prej samo vladati v občini, oblasti, pokrajini, drugače mu tudi vi ne morete nič pomagati. A če pride nekoč do tega, ali bodo vaši fajmoštri sploh še kaj v poštev prišli za pomoč pri vladanju? Kaj nam pomaga n. pr., če uničite s svojim uplivom vse liberalne in druge kapitalistične banke, ko pa vemo, da vaše niso nič boljše in da tudi ne bodo, dokler ne bodo soodločevali vsi ročni in duševni in kmetje prav na vseh koncih in krajih, ker imajo večino v državi! Ej, danes dobivate skoro vse svoje glasove le v takih krajih, kjer ni zavednih ljudi in zavednih organizacij. In tam v vaših krajih vam še na misel ne pride, da bi ljudstvo politično izobraževali. S peklom in tako ropotijo jih strašite, da bi ne čitali socialističnega tiska — to je vaše politično izobraževalno delo. Ni čuda potem, da je poštenim stremljenjem težko kaj ustvariti, ko se morajo boriti z vašo večino, z vašim poneumnevalnim in razdiralnim delom. Pa bo vseeno uspeh!

Iz Zgoranje Šiške. Menda bo že vsem znano, da imamo v naši občini zelo slabo gospodarstvo, zlasti za uboge sloje. Že zdavnaj bi morali dobiti električno razsvetljavo na cesto, a g. župan se za to ne zmeni. Opozorjen je bil že parkrat, pa najde vedno kak izgovor, da nima časa, drugič, da ni potrebnega materiala, tretjič, da monter nima časa. Sploh na vse mogoče načine se izgovarja, samo, da zavlačuje vso stvar. Toda zavlačuje se le, kar bi bilo v dobrobit delavstva, kar je v dobrobit premožnih posestnikov, pa se mora seveda takoj napraviti. Kolikor nam je znano, je bilo že lansko leto na neki seji sklenjeno, da se napravi luč na cesto in pa neki most. Most, ki je stal krog 20.000 dinarjev in gre predvsem posestnikom v dobro, že dolgo stoji, luči, ki bi se je delavstvo veselilo, pa ni in ni. Že pri tem vidimo, kakšno gospodarstvo vlada v občini Zgoranje Šiški. Tu ne pomagajo nobeni izgovori nič. Če bi se g. župan za druge stvari toliko ne zanimal, kakor so kuluk in kar je vojaških zadev, bi se razsvetljave že dolgo veselili. Za stanovanja bi lahko tudi več posredovali — pa ni časa za takšne stvari. In naša občina bi lahko bila vsem za vzor! Zaenkrat končamo, če se g. župan ne bo zganil, pa povemo drugič kaj več. Sodrugi, ki citate naš tisk, si dobro preberite te vrstice. Videli boste, da se nam mnogo obeta, stori pa se nikoli nič — po naši krivdi, ker ni v nas tiste zavednosti, da bi nastopali z vsemi svojimi silami in si postavili delavca za župana. Sodrugi, na delo — čas je zlato!

Iz Globokega pri Brežicah. Na občinski seji 19. VI. 1921. je bilo proti glasovom obč. odbornikov SSJ in KDZ sklenjeno, da se proda neka obč. parcela obč. odborniku SKS Martinu Zidaniču iz Piršenbrega. Ko je bil ta sklep sprejet, bi ga moral obč. urad po predpisih obč. reda (§ 58) javno na obč. deski razglasiti za dobo 14 dni, da bi mogli občani vložiti ustne ali pismene pomisleke glede izvršitve odborovega sklepa. Ker pa ni bil ta sklep prav nič razglašen, so morali občani vlagati pritožbe proti nezakonitemu postopanju obč. urada. Kakor je bilo že od začetka vse proti zakonu, tako je tudi

ostalo. Obč. urad je povrh po predpisih § 85 obč. reda pozabil zaprositi še okrajni zastop. za dovolitev prodaje. Šele sedaj po preteku dveh let išče okrog okrajnega zastopa dovoljenja. Ker se je v tem času edinstvo v klubu obč. odbornikov SKS precej razbila in ker je povrh še F. Kene ml. gerent brežiškega okrajnega zastopa, zadeva ne gre po pravih naprej. Kene ne bi rad videl, da bi se prodaja dovolila, po drugi strani pa tudi ne bi rad on osebno zavrnil prošnjo za dovolilo — kako torej napraviti, da bi za njegovo osebo lepše izgledalo? Ker, to je treba pripomniti, Kene je bil sam med onimi, ki so na tisti obč. seji za prodajo glasovali. Zato torej krožijo pritožbe in prošnje po vseh uradih, na okrajnem glavarstvu, na pokrajinski upravi in kdo ve še kje, samo da bi se stvar na ta način izigrala v škodo občanom. Mi socialisti pa, ker smo odkritosrčni, opozarjamo gerenta okrajnega zastopa, naj nikar ne cinca. Če se sedaj res zaveda, da ni bilo prav storjeno, ko je na obč. seji glasoval za prodajo, naj pomisli, da je bilo to človeško delo, in kar človek zakrivi, mora človek tudi popraviti. Naj kar prošnjo neodobreno zavrne pa bo. Opozarjamo okrajno glavarstvo, naj se ne igra z ognjem in naj ne počenja hudih stvari na iniciativo ene osebe, ker so po našem mnenju vsi drugi občani v občini več nego oseba in vsi okrajani v okraju tudi več nego okrajni glavar. Dotični akt naj torej vrne okrajnemu zastopu, ker edino sem spada, sicer se homo za stvar zanimali in vso sliko ljudstvu pokazali tako, kakršna je. — **Opazovalci.**

Iz Celja. Socialno pravičen obrtnik je brezdvomno g. Plevčak, čevljarški mojster v Zavodni. Ta gospod se je svoječasno rad bahal, da je socialist. Nekateri ljudje pravijo, da je to še danes. Zato menda misli, da ima pravico svoje vajuence vpregati v 10—12 urno delo, ob sobotah jim pa da kot namček za plačilo batine. Po sprejetju balin morajo pa delati še večkrat do polnoči, zlasti sedaj, ko imajo čevljari dosti dela. Mi se ne čudimo, da se g. inšpektor dela ne pobriga za take pretepaške mojstre, ki izrabljajo mladino proti predpisom zakona o zaščiti delavcev, čudimo se le staršem takih fantov, da si ne poiščejo pravice. — Dobre manire se lahko človek nauči pri g. Juriču, peku v Zavodni. Te dni je šel sinček nekega delavca kupiti žemljo v Žerjavovo pekarno v Zavodni. Imel je to smolo, da ni imel dinarjev na izbiro in je plačal s takšnim denarjem, kakršnega mu je oče dal. G. Jurič, ki ni pek po poklicu, ki se je šele iz natakara spravil do mojstra tuje obrti, je pa zavrnil fanta s klofuto. Ko smo o tej surovosti zvedeli, nam je prišlo na misel, da je v Celju res potrebna natakarska šola, v katero bi priporočali g. Juriča za sprejem.

Z Dolenjskega. Kdor je za to nastavljen, da pazi na red in poštenje drugih, mora biti predvsem sam nezmožen grehov. Kam nas privedejo takšni slučaji, kakor se je eden zgodil v neki dolenski občini, kjer je neki čuvaj ukradel svojemu sosedu panj čebel in ga šele na ponovno zahtevo vrnil! Mi bi mu odpustili, če bi to bil njegov prvi in zadnji greh te vrste, izgleda pa, da se noče popeljati. Zato homo na njegova dejanja ostro pazili in izvajali potrebne konsekvence! — Očividci.

„Kmetijski list“, št. 55., z dne 7. XI. tl. priobčuje pod naslovom „Iz Globokega nam pišejo“ nesramen napad na nekega železničarja, ki ga v drugem odstavku imenuje; v prvem to nekako diplomatično zavija. Uredništvo daje na koncu nekak odgovor, ki nesramnosti še bolj potrjuje. Bajne hoče zvedeti, če je na napadu kaj resnice. Uredništvo „K. l.“ lahko nemoteno priobčuje umazano neresnične stvari, ker štiti njegovega odgovornega urednika Puclja poslanska imuniteta, toda utegne biti, da mu bo to zelo škodovalo. Ne verjamem, da bi ljudstvu moralna imuniteta manj veljala nego poslanska in bo že tudi te ljudi poučilo, da se morajo takšni članki priobčevati s polnim imenom, da ve napadeni, koga naj pozove k dokazu resnice. Tudi v SKS so poštene ljudje, ki vplivajo nesramnosti nanje vse drugače, nego si uredništvo „Kmetijskega lista“ misli. Taki ljudje bodo tudi zaradi člankov brez podpisov, na katere se napadeni ne more braniti, zapuščali SKS, kakor so jo zapuščali radi drugih nesramnosti. Sami odpirate ljudem oči in mi socialisti bomo z našo besedo in našim delom tudi k temu pripomogli, da vam ostanejo nazadnje samo še tisti, ki jih je treba štiti s poslansko imuniteto — če jih bo za enega poslanca dovolj. Nimam časa in naš list nima niti prostora, da bi mogel podrobno odgovarjati na osebne napade, za katere šele potrdila iščete — in ga seveda ne boste našli; tudi tožiti ne morem, ker štiti vašega odgovornega urednika poslanska imuniteta; toda vzel si bom čas da bom zbral na potrebno pojasnilo podpise vseh onih zakupnikov graščinske zemlje v globoški občini, ki so bili takrat pri meni. Bomo potem videli, če bo uredništvo „K. l.“ izročilo imena tistih, ki so mu poslali članek in jih postavilo javno na laž, meni pa dalo možnost, da proti lažnjivcem nastopim, kakor je potrebno. Takrat bom spregovoril še kaj o poslanski in moralni imuniteti uredništva „K. l.“. Pozivam okrajni agrarni urad, da predloži sklepe večine obč. odbora v občini Globoko, pod katerim je tudi županov podpis. Uredništvo in SKS si bodo potem že premislili še kaj kričati po listu. — M. Umek.

NOVE KNJIGE: Kr. zaloga šolskih knjig in učil v Ljubljani nam je poslala v oceno: Čitanko za

izredne osnovne šole, katero je uredil Vilko Mazi in vsebuje 74 podob. Cena vezani knjigi je 13, broširani 11 Din. — Od „Nove založbe“ v Ljubljani smo prejeli: Ignát Hermann: Ivančkov sveti večer in nekoliko veselih povestic o živalcah, katero je prevlel iz Češčine dr. Fr. Bradač. Cena [broširane] knjige 14, po pošti 15 Din. — **Ministrstvo za narodno zdravje** nam je poslalo: Glasnik za april, maj, junij in juli ter avgust in september 1923. — Kot posebno izdanje Glasnika ministrstva za narodno zdravje smo prejeli: Kugo od drja. Alekse Saviča. — **Zvezna tiskarna in knjigarna** v Ljubljani nam je poslala 3 zvezke „Splošne knjižnice“: 6/I. Dr. Lavo Čermelj: Boškovičev nauk o materiji — prostoru — času v luči relativnostne teorije. Cena broširani knjigi [brez poštnine] je 16, vezani 23 Din. — Št. 7. Andersenove pripovedke, za slovensko mladino priredila Utva; broš. 12, vezana 17 Din. — Št. 8. Emil Gaboriau; Akt št. 113. roman, poslovenil E. V., broš. 22, vezana 28 Din.

Kdor hoče dobro **DOLENJSKO VINO** naj se oglasi pri: **Ivanu Levičarju, gostilničarju v Sv. Lovrencu št. 23. p. Krško.**

Enkrat

za vselej se vam priporoča samo
veletrgovina
R. STRMECKI, CELJE,
ako hočete res dobro in poceni
kupiti

ČEVLJE

domače ročno delo in fine tvorniške, nadalje obleke za ženske, moške in otroke, perilo, klobuke, pletene jope, čepice in šale, kravate, rokavice, nogavice in sploh vso modno robo za dame in gospode.
Trgovci engros-cene.

Krojači in krojačice! Izdelujem po poljubnih modelih, po meri in po serijah normalnih mer, vsakovrstne krojne vzorce (muštre) za dame in gospode. — Knafelj Alojzij, strokovni učitelj za krojaštvo, LJUBLJANA, Križevniška ulica št. 2. I.

ZADRUŽNA BANKA V LJUBLJANI

Aleksandrova c. 5.

sprejema hranilne vloge na tekoči račun in na knjižice. Obresti po dogo-
oru. Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.

Delniški kapital K 10.000.000.

Brzjavni naslov: Zadrubanka.

Telefon št. 367.

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, FRANČISKANSKA ULICA ŠTEV. 6
registrovana zadruga z omejeno zavezo.

TISKOVINE

ZA ŠOLE, ŽUPANSTVA IN URADE. NAJMODERNEJŠE PLAKATE IN VABILA ZA VESELICE
LETNE ZAKLJUČKE

NAJMODERNEJŠA UREDBA ZA TISKANJE ČASOPISOV, KNJIG, BROŠUR ITD.

Stereotipija

Litografija

Slavenska banka d. d., Zagreb.

Podružnica: LJUBLJANA,

Delniška glavica Din 50.000.000 —

in rezerve preko Din 12.500.000 —

Vloge čez Din 125.000.000 —

Podružnice:

Beograd, Bjelovar, Brod n. S., Celje, Dubrovnik, Gornja Radgona, Kranj, Maribor, Murska
Sobota, Novi Sad, Osijek, Sarajevo, Sombor, Sušak, Šabac, Šibenik, Vršac, Wien.

Ekspoziture:

Jesenice, Rogaška Slatina [sezonska], Škofja Loka.

Agencije:

Buenos Aires, Rosario de Santa Fe.

Afiliacije:

Slovenska banka, Ljubljana; Jugoslavenska industrijska banka d. d., Split.

— Izvršuje vse bančne posle najkulantneje. —

**Nosite čevlje
z Berson gumi potplati.**

Prepričajte se sami, kako ugodni so za nositi. Vzemite pa pred vsem v obzir, da je Berson-gumi potplat cenejši kot usnjeni ter pomenja nositev istih za Vas velik prihranek. Zahtevajte pa od vašega čevljarja strokovno pritrđitev gumi potplatov z uporabo priloženega Berson-cementa.

Izdajatelj: Zvonimir Bernot

(v imenu pokr. odb. SSJ in KDZ.)

Odgovorni urednik I. Pirc.

Tiskarna bratov Rumpret v Krškem.

Priljubljenost, ki jo uživa „Zika“ bolj in bolj, je najboljša priporočila za ta res izvršni kavin nadomestek. Kakor je bila svojčas Vydovka dobra znamka v vsaki hiši, prav tako spoznavajo naše gospodinje danes, da je mogoče z „Ziko“ pripraviti tudi brez prave kave okusno kavo, ki je poleg vsega še zelo redilna in popolnoma neškodljiva.